

TORONYIRÁNY

XVIII. 10.

2024. március 10.

SZEGEDI KATOLIKUS ÉRTESETŐ A GLATTFELDER ALAPÍTVÁNY GONDOZÁSÁBAN

Nagyböjt 4. vasárnapja

Mai szemmel olvasva nagyböjt 4. vasárnapjának evangéliumát, bennünket is megragad a keresztség szentségének kegyelmi mélysége. Erre szükség is van, hogy ennek a szentségnek az élményszerűségét újra visszahozzuk. De érdemes a másik két gondolatot is elmerengeni, amelyeket az evangélista érint. Az egyik az, hogy az Atya egy szent cél érdekében áldozatul adja a Fiút, a Fiú pedig vállalja ezt az áldozatot, hogy kifejezze engedelmisségét. Ezáltal az Atya megdicsőíti a Fiút, a Fiú pedig az Atyát (Jn. 17,1). A szeretet tehát nemcsak összefér az áldozattal, hanem valamiképpen feltételezi a szenvedést, önmagunk háttérbeszorítását. A mai teológia egyre inkább beszél arról, hogy a Szentháromság titkát sem lehet megérteni a szeretetből fakadó szenvedés átélése nélkül. Azért nem csodálkozhatunk azon, ha az Atya úgy rendelkezett, hogy a fogadott fiúság teljessége bennünk is csak a földi küzdelmek árán és a halál ridegségében alakuljon ki. A másik vigasztaló gondolat pedig az, hogy jótetteinket, kötelességünket „Istenben visszük véghez”, azért azok értéke maradandó. A fogadott gyermekek öröksége egyre gyarapszik.

Gál Ferenc

A szentmise olvasmányai

- 1. 2Krón 36,14-16.19-23** Az Ószövetség népe saját gyarlósága ellenére a büntetesként megélt száműzetés idején és a hazatérés, újraindulás napjaiban is megtapasztalja Isten hűségét, szeretetét és irgalmát.
- 2. Ef 2,4-10** Üdvösségünket, mennyei örökségünket bűneink ellenére ingyen, Isten irgalmából és szeretetéből kaptuk Jézus Krisztus által.
- 3. Jn 3,14-21** Isten nem azért küldte Fiát a világba, hogy elítélje a világot, hanem hogy üdvözüljön általa a világ.

Beszélgetés Nikodémussal

Jézus szavaiból és tetteiből hamar ki lehetett olvasni, hogy az Isten országa, amelyet ő hirdet, az emberben valósul meg, amikor aláveti magát Isten akaratának. Jézus azt is kiemelte, hogy Isten atyóságának elismeréséhez nem elég a természetes jóakarát. Isten maga változtat át bennünket azzal, hogy gyermekeivé tesz, s belső kegyelmével segít akaratának elismerésére. Isten országának ez a belső és kegyelmi oldala az apostolok előtt is csak a Szentlélek eljövetele után világosodott meg. De úgy látszik, már Jézus nyilvános működése elején is akadtak törvényt magyarázók, akik megsejtettek valamit Jézus tanításának mélységeiből, és szerettek volna bővebb magyarázatot kapni. Igaz, hogy Jézus nem úgy viselkedett, mint ahogy az általuk várt messiásnak viselkednie kellett volna, de tettei olyanok voltak, amelyeket Isten közbejötté nélkül nem lehet magyarázni. Ez a megfontolás vezeti Nikodémust, a főtanács tagját Jézushoz.

Az evangélium más alkalommal is említi őt. Egyszer arra figyelmezteti társait, hogy legyenek igazságosak, ne gyűlöletből cselekedjenek, hiszen a mózesi törvény senkit sem ítél el addig, amíg ki nem hallgatják és bűnösségét nem bizonyítják (Jn 7,50). Valószínűleg az ő óvatosságára utal a Jn 12,42 is. Jézus temetésénél azonban már bátran közreműködik, és segít Arimateai Józsefnek (Jn 19,39). Az evangéliumi szöveg nem az éjszakai beszélgetést írja le, hanem abból kiindulva katekézist ad a keresztségről és a Szentlélek működéséről. A fejezet közepétől kezdve nem is tudjuk megkülönböztetni, hogy mit mondott Jézus Nikodémusnak és mi az evangélista szava, amellyel értelmezi az Isten országát, ahogy azt Jézus megdicsőülése után felismerték és hirdették.

Aki a hithez közeledik, annak tudomásul kell vennie, hogy a kinyilatkoztatásban is vannak fokozatok. Jézus eddig csak földi dolgokról beszélt, vagyis a lélek szerinti újjászületésről, amely a keresztségben megy végbe. Ennél nagyobb titkok is vannak, mint pl. Jézus istenfisúsága (3,13) és a kereszten való felmagasztaltatása (3,14-15). Ezek már kifejezetten égi dolgok. Jézus nyilvános működése is tanúságtétel volt arról, hogy ki ő és miért jött. A végső tanúságtétel kereszthalála, feltámadása és megdicsőülése lesz. Mennybemenetelével igazolni fogja, hogy felülről jött, mert csak annak van joga oda fölmenni, aki oda való. Ő az Emberfia, akiről Dániel (7,14) említi, hogy az Örökkévaló trónjánál kapja hatalmát. Felmagasztaltatása kereszthalálával kezdődik, és ez nemcsak egyéni dicsősége lesz. Azért jött, hogy gyógyulást, megváltást, üdvösséget szerezzen. Megváltói művének előképe volt az a bronzkígyó, amelyet Mózes a pusztában a fára felfűzött. Aki rátekintett, mint az Istentől küldött szabadulás jelére, az meggyógyult a kígyómarástól (Szám 21,4). Aki a megfeszített és feltámadt Jézusban hisz, az nem vész el gyarlóságai miatt, hanem örökké él. A megváltás hátterében Isten szeretete áll, aki úgy szerette a világot, hogy egyszülött Fiát adta érte. A Fiú elküldése és áldozati sorsának elviselése az Atyának azt a személyes szeretetét érintette, amellyel a Fiúra néz. Ha mégis vállalta az áldozatot, azzal kinyilvánította, hogy üdvösségünk ugyanezzel az atyai szeretettel áll kapcsolatban. Az evangélista itt kifejezetten a próféta nyelvet használja, amely az embert meg akarja győzni Isten gondolatáról. Azért az előbbi állítást negatív formában megismétli. Isten, az Atya nem azért küldte el a Fiút, hogy elítélje a világot, hanem azért, hogy megmentse. Aki hisz a Fiúban és hite által azonosítja magát vele, az nem esik ítélet alá, hanem az Atya szeretetének tárgya lesz. Viszont aki nem hisz benne, az kizárta magát ebből a szeretetből, így nem részese az örök életnek, és magára vonta az ítéletet. Az ítélet tehát már itt megkezdődik. Jézussal a világosság a világba jött, s őbenne megkaptuk az erkölcsi mértéket, amelyhez hozzá kell mérni magunkat és tetteinket. De akik a gonosztságot keresik, azok nem akarnak a világosságban járni, sőt gyűlölik a világosságot. Gyűlölik azokat is, akik a jót követik, mert a jónak, mint eszménynek és mértéknek a jelenléte módot ad az összehasonlításra, s így tetteik gonosztsága kinyilvánul. Az evangélista ezt már az üldözések alapján mondja. A bűnös ember nem viseli el Isten szentségét, amely Jézusban megjelent, s akik őt követik, számolhatnak azzal, hogy ellentmondásba ütköznek. Ellenben aki jót tesz, annak nincs rejtegetni valója. Keresi a Jézustól hozott világosságot, mert szeretné, hogy tettei még tökéletesebbek legyenek, és mások is kövessék azokat. Aki jót tesz, az kapcsolatban áll Istennel, s még teljesebb találkozásra vágyik. Nem túlzás az a megállapítás, hogy jótetteinket Istenben műveljük, hiszen kegyelmi segítsége mindenütt jelen van, s minden jótettben az ő országa bontakozik ki.

Gál Ferenc

A gyermekek kérdései a vallásról (1.)

Rovatunkban a neveléssel kapcsolatos témákkal foglalkozunk a Don Bosco Kiadó által e témában megjelentetett kiadványok ismertetésével, a kiadó engedélyével. Mostani számunktól Matilde Parente „A gyermekek kérdései a vallásról” című könyvéből folytatásokban közlünk részleteket.

Bevezetés

Akár hívő családban élnek, akár hiányzik otthonukból a vallásos hit, a gyermekek kérdéseket tesznek fel maguknak és másoknak Istenről és a hitről. Mi ezekre, a vallással kapcsolatos kérdésekre irányítottuk figyelmünket, összegyűjtöttünk belőlük egy csokrot és elgondolkoztunk rajtuk azért, hogy megtudjuk, mekkora igényt mutatnak a gyermekek a tanulásra, amit az Iskolának meg kellene értenie és legalább részben kielégítenie.

Egyáltalán nem olyan könnyű, mint amilyennek látszik, összegyűjteni és ebből kifolyólag magunkénak érezni, magunkévá tenni a gyermekek kérdéseit és választ adni rájuk, leginkább azokra nem, amelyeket sajátos tartalmuk miatt a vallással kapcsolatos kérdések közé sorolunk. Tudjuk, hogy az iskola és ugyanígy a katekizmus is sokkal jobban fél válaszokat adni esetleg olyan kérdésekre, amelyekre még sohasem válaszolt, mint kérdéseket feltenni. Arról már ne is beszéljünk, hogy milyen bonyodalmakat, nehézségeket okozhatnak a gyermekek kérdései, amikor a nevelő nem képes felismerni a kérdés jelentőségét, és okosan felhasználni azt az oktatás, a nevelés céljaira. Miért tesz fel kérdéseket a gyermek? Fel lehet-e használni őket megfelelően?

A következő részeket valójában maguk a gyermekek írták. Ezek összefoglalják és téma szerint rendszerezik azokat a válaszokat, amelyeket egy nemzeti szintű felmérésből kaptunk az általános iskolák alsó tagozatos osztályaiban az 1983-84-es tanévben és később.

„Te tényleg hiszel Istenben?”

A gyermekek vallása

Amikor Isten egy nehéz kérdés

Gyakran „játssza” azt a gyermek, hogy kérdezget, és ha észreveszi, hogy ezzel sikerül nehéz helyzetbe hozni, vagy a türelméből kihozni a felnőttet, akkor a „játék” egyre csak ismétlődik és végül már elmaradhatatlan ceremóniává válik. Nem véletlen tehát, hogy vannak olyan tanárok, akik a kérdéseket nem a valódi érdeklődés egy lehetséges megnyilvánulási formájának tartják, és ezért nem is ösztönzik a kérdéseket csak akkor, ha teljesen biztosak a dolgukban. Az ilyenek például arra tanítják a gyermeket, hogy csak bizonyos típusú kérdéseket tegyenek fel, vagy hogy egyáltalán ne is kérdezzenek.

Ám azok a kérdések, amelyekkel mi szeretnénk foglalkozni, hamisítatlan kérdések, az órákon születtek; kérdések, amelyek nem hagynak kétséget hitelességük felől. Gyermeknyelven hangzottak el és a tanárok változtatás nélkül jegyezték le azokat. Hogy miért tudjuk meghallgatni ezeket a kérdéseket?

A titok abban áll, hogy figyelmesen és tisztelettel tudunk hallgatni – leküzdve azt a félelmet, hogy esetleg nem tudunk válaszolni, vagy hogy minden áron válaszolnunk kell – , mindenekelőtt azért, hogy megértsük a kérdést, a problémát, amellyel a gyermek hozzánk fordul. Az a véleményünk ugyanis, hogy a valódi kérdések a problémák jelzői lehetnek, amelyekre a gyermek – még ha egy kicsit zavarosan is – próbálja felhívni a figyelmünket. Az iskola feladata tudatosan felszínre segíteni ezeket a kérdéseket azért, hogy átgondolhassuk, megfontolhassuk őket és keressük a válaszokat rájuk. Ebben az értelemben fontos, hogy Isten nehéz kérdést jelent a gyermek számára is.

„Miért hívja Őt mindenki?” „Miért ismételtetik az emberek, hogy >>Istenem, Istenem<<, amikor valami súlyos dolog történik?” „Anya is azt mondja: >>ha Isten is úgy akarja<<, de mit akar Isten azzal, amit ő csinál?” „Miért hívják Istent Istennek?” „Mi szólunk Hozzá, de Ő válaszol?” „Hogyan lehet felismerni Istent, ha nem is látható, és nem is ismerjük?”...

Az effajta kérdések igen gyakran elhangzanak a kisiskolás gyermekek szájából, és úgy látszik, hogy az Isten szó iránt mutatott érdeklődésből táplálkoznak, amellyel különböző vallásos és nem vallásos tárgyú kommunikációs helyzetekben találkozott/találkozik a gyermek, és amely abban a nyelvi világegyetemben kezd értelmet nyerni, amelyet az írás, olvasás során fedez fel kíváncsian.

Isten Valaki, valami titokzatosan Más, akihez bármivel lehet fordulni, akivel baráti, családias kapcsolatban lehet állni, és akit keresztnevén lehet szólítani. A keresztnevén, ami egy különös, egyedi, ünnepélyességgel átítatott név olyannyira, hogy még ha tiszteletlenül is vesszük szánkra ezt a nevet, az éppoly szenvedélyes, mint amikor Hozzá könyörgünk. Egy név, amelyet ugyanúgy, mint a tulajdonneveket nagy kezdőbetűvel kell írunk.

Elég, ha a gyermek természetes vallásosságára gondolunk, amikor igazolni akarjuk, hogy mennyire ösztönösen fordul a „földöntúlihoz”, amikor megtanulja az 'Isten' szót. Egy távoli, de nem elérhetetlen „földöntúlihoz”, egy másféle, magasabb, nagyobb, különös világhoz, ahol Isten otthon van. „Igaz hogy az égben lakik, de hol?”. A mai gyermekek tudják, hogy az úrhajósok nem találták meg. „Nem unatkozik egyedül lenni?” „Hogyan lát minket?” „Mit csinál egész nap?”

Ehhez az istenképhez, amely a gyermek képzeletében emberi tulajdonságokkal felruházva olyan konkrét, anyagi, a tanárok teológiai ismeretei keveset tudnak már hozzáadni. Az olyan szavak, mint az „örök”, „végtelen”, „határtalan”, nem beszélve a „lélek” vagy a „teremtés” szavakról, még nem találnak megfelelő jelentést a gyermek gondolati kategóriáiban, elvonatkoztató képességének ezen a szintjén. Inkább csak azt a hatást érik el, hogy újabb emberi fogalomkörök keretein belül kezdenek el gondolkodni: „Hogy lehet az, hogy Isten öröktől fogva létezik?”; „És akkor hány millió éves?”; „Ha mindenhol ott van, akkor meg kellene látnunk...”. Végül pedig, még ha Isten emberi formája felől – úgy látszik – már semmi kétsége sincs a gyermeknek, akkor is születnek ilyen kérdések: „Milyen formája van Istennek?”.

(Folyt. köv.)

Matilde Parente

Vasárnapi jegyzet

Péter könnyei (1.)

Ferences zeneszerző, karnagy Tamás Gergely Alajos a böjti hetekben többször visszatér az emlékezésben, amikor a budai rendházba hívott rövidke himnusz-szövegem kapcsán, melyet megzenésített. A mindig jókedvű pátert szerettem igazán, akit felhős arccal sosem láttam. Komoly tárgyaláskor is a „szigorúbb” Lajtha Lászlóval, az orgona-kíséretes mise szerzői utasításairól könnyed, közvetlen volt. Dvořák *Stabat Materét* ugyancsak Alajos atya dirigálásával hallottam először a Kapisztrán Kórus- és Zenekarral.

Emlékezetes a ferences szerző kantátája, a *Péter könnyei*. Talán mert szűkebb pátriám, a palócföld szakrális siralma. Rimócon Magyar Ferenc jegyezte le.

A főapostol bánatát az érett reneszánsz szerzője, *Orlandus Lassus* is zenébe foglalta. Műve, a *Lagrima di San Pietro* 1594-ben jelent meg a zeneszerző és a mi Balassi Bálintunk halála évében. Hét szólamban hangzik a húsz szent madrigál, melyet Lassus három héttel a halála előtt ajánlott VIII. Kelemen pápának. A szövegíró *Luigi Tansillóra* úgy emlékezik az irodalomtörténet, hogy tehetséges lírikus. (Még a *petrarcai* jelzőt is mellé teszi.) Egyik nevezetes szonettjét, a *Szép szenvedélyt* ekként minősíti: „az értelem röptét szimbolizálja a megismerés felé”. Szóban lévő madrigáljait engesztelésül írta, miután a pápa egyik művét indexre tette.

A Péter könnyei részleteiben Krisztus arca ragyog; a komponista felülírja hangképeivel a könnyeket, elmerít a szeretet tengerében. Átéli-átérzi Tansillo sorait, a szólamokban a borongó zoltártónusok bensőséges lírai érzelmekkel – manírral telítődnek. (A sokoldalú mester a lélek minden húrján muzsikál változatos műfajú szerzeményeiben.)

Visszhangképekkel az emlékezésben *Sidronius Hosschius* XVIII. századi jezsuita elégiái említhetők a palócföldi és a lassus-tansillói siralmak mellett. *Hubert Ildikó* irodalomtörténész költőtől kaptam azt a karcsú kötetet, amely a németalföldi jezsuita latin verseit és azok fordítását tartalmazza *A szenvedő Krisztusról*, valamint Szent Péter bűnbánatáról. Ez utóbbi latin címe: *Lachrymae Sancti Petri – Szent Péter könnyei*. A szeméből hullottak azon az ítélet-hajlalon. Az irodalomtörténész bevezetője azzal a gondolattal találkozik, amely az említett rimóci siralom és az olasz költő tükrében a legtisztább tekintet kifejeződése: a Názáreti szeméből maga a Teremtő néz Péterre – irgalommal. Hosschius azokkal az archaikus imádságokkal vonható párhuzamba, melyeket a közelmúltban elhunyt *Erdélyi Zsuzsanna* gyűjtött vaskos kötetbe. A németalföldi költő elégiáiról Hubert Ildikó megjegyzi: „A szenvedéstörténet és a Péter-siralom időmértékes versbe foglalt epikus-drámai történet (...) Hosschius (...) nem a passiótörténetet öntötte elégiákba, kronologikusan előrehaladván, hanem a passiótörténetet elszenvedő Jézus, Mária, Péter és az idők végezetéig ebben a szenvedésben lelkileg részt vállaló, és imádkozó-bűnbánó ember érzelmeit – ahogy ezt a középkortól kezdve századokon át tették, imádkozták és magas hőfokon átérték a liturgia és a búcsújárások részvevői.” Erdélyi Zsuzsanna gyűjtésével kapcsolatban ezt emeli ki a gyűjtő tanulmányából az irodalomtörténész: „Ez a felfokozott vallási érzés hívta életre és virágoztatta föl a passióepika és a Mária-siralom-líra, a szent színjáték műfajait. A Golgota-drámát megjelenítő műfajok sokszor kemény, verista képei annyira belevésődtek a hívők lelkébe, hogy mindmáig nem tűntek el onnan, sőt nagyon is érzékelhetően jelen vannak, azért alkalmasak rá, hogy a homályba vesző kor bonyolult belső képét és könnyes hitélményeit akár 'siralmasan' is megjelentsék.”

† Tóth Sándor

hírek információk

Nagybőjt vasárnapjain vendég lelkipásztorok beszédei hangzanak el a 18 órás szentmise keretében a Dómban. A következő alkalommal, március 17-én Pálfi Zoltán makói plébános lesz a vendég.

A Belvárosi Plébánián, március 17-én, a 10 órás szentmise kereteiben a betegek szentségében közösen részesülhetnek az azt előre igénylők. A szentség fölvetelére március 15-ig, péntekig lehet jelentkezni a sekrestyében a szentmisék előtt és után, illetve a plébánián, hivatali időben. A betegek kenete szentségben részesülhetnek mindazok, akik betöltötték 60. életévüket, súlyos vagy tartós betegségben szenvednek, egészségi állapotuk súlyosabbá válása ezt indokolja.

A Belvárosi Plébánia közössége minden hónap harmadik vasárnapján, 16.00 órától várja a kisgyermekes családokat az óvodások miséjére a Katolikus Házba (Dugonics tér 12.). A következő alkalom jövő vasárnap, március 17-én lesz.

A Szeged-Csanádi Egyházmegye Gelsey Vilmos Pedagógiai Intézete idén ünnepli megalakulásának 10. évfordulóját. Ebből az alkalomból a SZEGEPI Tehetségkonferenciát szervezett február 20-án a Gál Ferenc Egyetem Klebelsberg termében, melyen Dr. Janka Ferenc rektorhelyettes, tanszékvezető főiskolai tanár tartott előadást a „Keresztény értékek a tehetségpedagógiában” címmel. A konferencia második felében a Mathias Corvinus Collegium szegedi képzési központjának tehetséggondozó munkáját mutatta be Dr. Asztalos Kata neveléstudományi kutató, a szegedi képzési központ képviselő-vezetője.

A Belvárosi-Plébánia nagybőjt péntekjein közös keresztútjárásra hívja a plébánia tag-jait. A keresztútjárás következő időpontja: március 15. 17.30 óra, melyen közreműködnek a szépkorúak. Továbbra is szeretettel várják a felolvasásra jelentkezőket a program@szegedidom.hu e-mail címen.

Az elmúlt évekhez hasonlóan az állampolgárok az idén is rendelkezhetnek személyi jövedelemlamadójuk 1%-áról legkésőbb május 20-ig. Az egyik 1%-os felajánlást egy egyház javára tehetik. A Magyar Katolikus Egyház technikai száma, mely a felajánlással kapcsolatos rendelkezéshez szükséges: 0011. Ajánljuk Kedves Olvasóinknak, hogy a felajánlható további 1%-ot saját plébániájuk, vagy közösségük alapítványa javára irányítsák.

A Csongrád-Csanád Vármegyei Kormányhivatal, a Szegedi Tudományegyetem és a Gál Ferenc Egyetem jótékonyági futóversenyt rendez, amellyel a gyermekvédelmi gondoskodásban élő gyermekeket segítő ÁGOTA Alapítványt támogatja.

Minden résztvevő egyedi befutóérmet, rajtcsomagot kap, valamint ajándék belépőt az április 14-ei Szeged-Csanád GA – Haladás bajnoki mérkőzésre.

Az esemény fővédnöke Kopasz Bálint olimpiai bajnok sportoló.

Helyszín: Szeged, Dóm tér

Időpont: 2024. április 14. (vasárnap)

Program:

7:00 Kapunyitás

9:00 4x3 km-es felnőtt váltófutás

9:10 Gyermekfutamok (100 m, 400 m, 800 m)

10:00 3 km-es felnőtt futam

11:00 6 km-es és 12 km-es felnőtt futamok

12:30 A rendezvény zárása

Nevezés, részvételi információk:

https://www.e-nevezes.hu/hu/individual_entry/wizard/737

További információk: agotafutas@csongrad.gov.hu

Facebook esemény: <https://fb.me/e/1S97INC5A>

A szervezők szeretettel várnak minden érdeklődőt a jótékonyági futóversenyen!

Március 23-án, szombaton 10.30 órakor „A szegedi Nagyárvíz és Fogadalmi templom harangjai” címmel 90 perces sétára hívják az érdeklődőket a Dóm Látogatóközpont munkatársai. A séta első állomásaként a szegedi Nagyárvíz történetével, valamint az azt követő szegedi egyházfenntartó hatóság fogadalmából épülő új templommal ismerkedhetnek meg a látogatók. A kitörő első világháború miatt, az 1923-ban folytatódó építkezések Glattfelder Gyula püspök megrendelői koncepciójában is változást eredményeztek. Ezen szempontok ismertetése mellett az új székesegyház harangjainak története is bemutatásra kerül. A séta részeként a templom nyugati tornyának harangszintjéig lesz lehetőség felsétálni, ahol a templom öt harangja közül négyvel lehet megismerkedni. A harangok megtekintését követően lehetőség lesz a torony 46 méter magasságban lévő kilátószintjének meglátogatására is. A program gyülekezőhelye: Szegedi Dóm Látogatóközpont fogadótere. A program előzetes regisztrációhoz és jegyváltáshoz kötött. Regisztrációs e-mail cím: domlatogatokozpont@gmail.com. Jegyár 2.500,- HUF/ffő. Jegyváltás a Szegedi Dóm Látogatóközpont jegypénztárában (6720, Szeged Dóm tér 16.) lehetséges.

Kiadja a Glattfelder Alapítvány

Felelős kiadó és szerkesztő: Kiss-Rigó László

Állandó munkatárs: Bábszki Zoltán, Borz Gergely,

Csorny Szilvia, Karsai Örs,

† Tóth Sándor

Címünk: 6720 Szeged, Aradi vértanúk tere 2.